

بررسی محتوای اطلاعاتی تفاوت مالیات ابرازی و قطعی و ارتباط آن با کیفیت سود شرکت‌ها

احمد مدرس^۱
حمید زارعیان برجی^۲

تاریخ پذیرش: ۹۱/۱۲/۲۵

تاریخ دریافت: ۹۱/۱۱/۱۰

چکیده

از جمله موضوعاتی که در کشور ما در زمینه ارزیابی عملکرد شرکت‌ها مورد توجه قرار نگرفته یا کمتر به آن پرداخته شده، بررسی مربوط بودن اطلاعات حاصل از تفاوت بین مالیات ابرازی و قطعی شرکت‌ها است. این تحقیق به دنبال بررسی میزان همبستگی تفاوت مالیات ابرازی و قطعی شرکت‌ها با ارزش بازار سهام و بازده سهام آن‌ها است. همچنین به دنبال بررسی این موضوع است که میزان همبستگی تفاوت مالیات ابرازی و قطعی در شرکت‌های با کیفیت سود پایین با ارزش بازار سهام آن‌ها چگونه است. نتایج تحقیق حاکی از این است که بین تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با ارزش بازار سهام و بازده سهام رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین در شرکت‌های با کیفیت سود پایین عامل تفاوت مالیات ابرازی و قطعی در ارزیابی عملکرد شرکت‌ها نقش چندانی ایفا نمی‌کند. از دلایلی که می‌توان برای این عدم تاثیر گذاری بر ارزش بازار سهام پیش‌بینی کرد اختلاف بین سود ابرازی توسط مودیان مالیاتی و درآمد مشمول مالیات محاسبه شده توسط سازمان امور مالیاتی است.

واژه‌های کلیدی: مالیات ابرازی، مالیات قطعی، کیفیت سود، ارزش بازار سهام.

۱- استادیار و عضو هیات علمی گروه حسابداری دانشگاه تهران

۲- دانش آموخته کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران (مسئول مکاتبات) Hamid.zareian@yahoo.com

۱- مقدمه

هدف اصلی گزارش گری مالی کمک به استفاده کنندگان صورت های مالی اعم از سرمایه گذاران، اعتبار دهندگان، دولت و سایر گروهها و افرادی است که به نوعی از حاصل این گزارشها ذینفع هستند. از میان تمام استفاده کنندگان صورت های مالی سرمایه گذاران به عنوان اصلی ترین افراد از گزارش های مالی در تصمیم گیریهای اقتصادی و ارزیابی شرکت استفاده می کنند.

از آنجا که بسیاری از تصمیمات اقتصادی اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی بر اساس اطلاعات حاصل از سیستم های حسابداری و تفسیر و تحلیل کارشناسان مالی اتخاذ می گردد، زمانی این اطلاعات می توانند در تصمیم گیری ها موثر باشند که عملکرد واقعی شرکت را به وضوح نشان دهند. بنابراین سوال این است آیا یک معیار مناسب برای ارزیابی عملکرد واقعی شرکت ها وجود دارد که سرمایه گذاران را در شناسایی فرصت های مطلوب سرمایه گذاری یاری نماید؟

از جمله موضوعاتی که در کشور ما در زمینه ارزیابی مربوط بودن اطلاعات حسابداری مورد توجه قرار نگرفته، مربوط بودن اطلاعات حاصل از تفاوت بین مالیات ابرازی و قطعی شرکت ها است. لیکن در تحقیقات خارجی تفاوت بین درآمد مشمول مالیات و سود ابرازی از جنبه میزان تاثیر گذاری آن بر تصمیمات سرمایه گذاران، لزوم انطباق قوانین مالیاتی و استانداردهای حسابداری و میزان استفاده سرمایه گذاران از این تفاوت برای شرکت هایی که از کیفیت سود پایینی برخوردار هستند بررسی شده است. در تحقیق حاضر موضوع فوق از دو جنبه قابل بررسی شده است. اولاً آیا تفاوت مالیات ابرازی و قطعی شرکت ها دارای محتوای اطلاعاتی است یا خیر و ثانیاً آیا تفاوت مالیات ابرازی و قطعی در شرکت های

با کیفیت سود پایین نسبت به سایر شرکت ها بیشتر است یا خیر؟

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

رویکرد محتوای اطلاعاتی حسابداری از مباحث جدید حسابداری در چند سال اخیر می باشد (اصطلاح محتوای اطلاعاتی درباره بررسی ارتباط بین سود و بازده توسط بعضی از محققان بکار می رود (بال و براون-۱۹۶۸م) اما بعضی دیگر از محققان اصطلاح محتوای اطلاعاتی را مطالعه این رویداد می دانند که آیا اعلان سود بر قیمت بازار سهام در زمان این اعلان تاثیر دارد (واتز و زیمرمن- ۱۹۸۷م)). به عبارت دیگر در سالهای اخیر تحقیقات حسابداری زیادی در این حوزه (محتوای اطلاعاتی حسابداری) انجام شده است. مانند محتوای اطلاعاتی پیش بینی سود شرکت ها (۱۳۸۵)، بررسی مربوط بودن سود حسابداری (۱۳۸۶)، ارزش دفتری و سود عملیاتی در مدل های ارزشیابی مبتنی بر قیمت (۱۳۸۶)، بررسی بین مالکیت نهادی و محتوای اطلاعاتی سود (۱۳۸۷)، بررسی محتوای اطلاعاتی اقلام حسابداری مندرج در صورت های مالی (۱۳۸۷)، محتوای اطلاعاتی صورت سود و زیان مبتنی بر هزینه یابی متغیر برای گزارش گری برون سازمانی (۱۳۸۸) و ...

در داخل کشور تفاوت بین مالیات ابرازی و قطعی به عنوان شاخصی جهت پیش بینی سود و ارزش شرکت مورد بررسی قرار نگرفته است. لیکن تحقیقات انجام شده داخلی عمدتاً در ارتباط با مالیات و بررسی علل تفاوت مالیات قطعی و ابرازی بوده است.

در تحقیقی که توسط روستا و دیگران (۱۳۷۷) انجام شده علل عمده وجود اختلاف بین سود ابرازی و سود مشمول مالیات شرکت های تولیدی به عنوان منبع عمده درآمدهای مالیاتی کشور بررسی شده است

تولیدی و درآمد مشمول مالیات تشخیصی پرداخته است. صفری (۱۳۸۵) در تحقیقی با عنوان "بررسی دلایل اختلاف بین سود حسابداری ابرازی مودیان و سود تشخیصی توسط ماموران مالیاتی" انجام داد، که نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که دلایل این اختلاف به مواردی چون امکان وجود ابهامات از مفاد قانون مالیات و دستورالعمل اجرایی و نحوه برخورد با آن می باشد، و یا در برخی موارد عدم آگاهی مودیان از مفاد قانون مالیات ها می باشد.

موالی (۱۳۸۹) در تحقیقی با عنوان "بررسی میزان همبستگی سود مبتنی بر استانداردهای حسابداری و سود مبتنی بر قوانین مالیاتی به ارزش شرکت و سودهای غیر منتظره" به این نتیجه رسیده است که میزان همبستگی سود مبتنی بر استانداردهای حسابداری با ارزش شرکت و سود های غیر منتظره نسبت به سود مبتنی بر قوانین مالیاتی بیشتر است. در واقع وی به این نتیجه رسیده است که سود دفتری از محتوای اطلاعاتی بیشتری نسبت به درآمد مشمول مالیات برخوردار است.

گزارشگری سود و درآمد مشمول مالیات مقاصد متفاوتی را دنبال می کنند و شرکا و مدیران انگیزه های متفاوتی در محاسبه درآمد مشمول مالیات و سود دفتری دارند. انگیزه مدیران برای گزارش سود بیشتر در صورت های مالی، قراردادهای اوراق قرضه، قراردادهای وام بانکی، جذب سرمایه گذاران بالقوه، دریافت پاداش مدیریت و... می باشد. انگیزه مدیران برای گزارش سود پایتتر می تواند مقاصد مالیاتی و یا انگیزه ای بر اساس فرضیه هزینه های سیاسی باشد. شولین [۱] (۲۰۰۲) و هانلون [۲] و دیگران (۲۰۰۵) در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند در حالیکه سود شرکت نسبت به درآمد مشمول مالیات بازده سالانه سهام شرکت را بهتر توضیح می دهد، درآمد مشمول مالیات از قدرت توضیحی معناداری برای سود

که براساس نتایج حاصل از این تحقیق عمده اختلاف بین سود ابرازی و درآمد مشمول مالیات به اختلاف بین اصول و استانداردهای حسابداری و قوانین مالیاتی باز می گردد. در تحقیق دیگری که توسط احدیان و دیگران (۱۳۷۹) صورت گرفته رابطه بین سود مشمول مالیات ابرازی توسط شرکت ها و درآمد مشمول مالیات قطعی شده توسط ممیز مالیاتی بررسی شده و نظرات ممیزان و حسابداران با استفاده از دو نوع پرسشنامه ارزیابی شده است. نتایج تحقیق نشان دهنده وجود تفاوت معنادار بین درآمد مشمول مالیات ابرازی توسط شرکت ها و درآمد مشمول مالیات قطعی شده توسط ممیز مالیاتی می باشد.

سفیری (۱۳۸۰) در مقاله خود با عنوان "علل مغایرت سود حسابداری ابرازی شرکت های حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی با سود مشمول مالیات قطعی توسط سازمان امور مالیاتی (مطالعه موردی استان آذربایجان شرقی)" پس از جمع آوری اطلاعات مورد نیاز و تجزیه و تحلیل آنها به این نتیجه رسیده که بین سود حسابداری ابرازی شرکت های حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی با سود مشمول مالیات قطعی توسط سازمان امور مالیاتی تفاوت معنادار وجود دارد.

قنبری فرد (۱۳۸۴) در تحقیقی با عنوان "بررسی علل عمده مابین سود حسابداری ابرازی و سود مشمول مالیات اشخاص حقوقی تولیدی" انجام داد. از بین منابع قابل وصول، بخش مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی محور کلی موضوع تحقیق بوده است. تعیین درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی (بخصوص شرکت های تولیدی) از طریق رسیدگی به دفاتر صورت گرفت و با بررسی اختلاف حاصل بین سود حسابداری ابرازی و درآمد مشمول مالیات شرکت های تولیدی، محقق به ریشه یابی علل عمده مغایرت مابین سود حسابداری ابرازی شرکت های

رسیدند که محتوای اطلاعاتی اضافی درآمد مشمول مالیات برای شرکت های با ارقام تعهدی غیر عادی بالا نسبت به سایر شرکت ها بیشتر است. برای مثال برای شرکت های با ارقام تعهدی غیرعادی بالا، درآمد مشمول مالیات ۶۶/۲٪ بازده سالانه سهام را توضیح می دهد درحالیکه این معیار برای سایر شرکت ها تنها ۴۹/۸٪ است. چن و دیگران (۲۰۰۷) در تحقیقی به بررسی اثر برنامه ریزی مالیاتی و مدیریت سود بر نسبت سودمندی سود دفتری و درآمد مشمول مالیات پرداختند. برای این تحقیق آنها دو سری آزمون را انجام دادند. (۱) اثر افزایشی برنامه ریزی مالیاتی و کیفیت سود بر میزان سودمندی سود دفتری و سود مشمول مالیات (۲) ارتباط بین تطابق اختیاری سود دفتری و درآمد مشمول مالیات و میزان سودمندی سود دفتری و درآمد مشمول مالیات. براساس یافته های آزمون اول آنها به این نتیجه رسیدند که شرکت های با برنامه ریزی مالیاتی بالا نسبت به شرکت های با برنامه ریزی مالیاتی پایین از سودمندی کمتری برخوردار هستند. چن [۸] و دیگران (۲۰۰۷) همچنین فهمیدند که برنامه ریزی مالیاتی بر سودمندی سود دفتری اثر منفی دارد. اگرچه آنان بین درآمد مشمول مالیات و مدیریت سود ارتباط قایل بودند ولی آنان به این نتیجه رسیدند که به طور ذاتی سودمندی درآمد مشمول مالیات به وسیله رفتار مدیریت سود تغییر نخواهد کرد. تحقیق چن و دیگران نیز در مقایسه بانیجه تحقیق آیرز و دیگران که محتوای اطلاعاتی درآمد مشمول مالیات برای شرکت های با برنامه ریزی مالیاتی زیاد را پایین می دانست سازگار است. لیکن برخلاف نتیجه تحقیق آیرز و دیگران آنان محتوای اطلاعاتی درآمد مشمول مالیات را برای شرکت های با کیفیت سود ضعیف بالا نمی دانستند. در ارتباط با آزمون دوم در تحقیق چن و دیگران که بر تطابق اختیاری سود مشمول مالیات و سود دفتری

برخوردار است. لو [۳] و دیگران (۲۰۰۴) در تحقیق خود به بررسی سود دفتری و درآمد مشمول مالیات به عنوان دو معیار ارزیابی عملکرد شرکت پرداختند. نتایج تحقیق آنها نشان داد که درآمد مشمول مالیات معیار مفیدی برای ارزیابی عملکرد شرکت توسط استفاده کنندگان صورت های مالی است. لو و نیسیم [۴] (۲۰۰۴) و هانلون (۲۰۰۵) در تحقیقات خود دریافتند که تفاوت بین درآمد مشمول مالیات و سود ابرازی به طور سیستماتیک با رشد سود، بازده سهام و پایداری سود در ارتباط است. به نظر آنان تفاوت بین درآمد مشمول مالیات و سود ابرازی معیار مفیدی برای ارزیابی عملکرد شرکت است. در تحقیقی دیگری که توسط آیرز [۵] و دیگران (۲۰۰۶) با عنوان درآمد مشمول مالیات به عنوان معیار عملکرد انجام شده است، به این نتیجه رسیدند که برنامه ریزی مالیاتی [۶] به منظور حداقل کردن بدهی مالیاتی عملکرد واقعی شرکت را مبهم می کند. فرضیه آنان به این صورت بود که محتوای اطلاعاتی درآمد مشمول مالیات برای شرکت هایی که از برنامه ریزی مالیاتی برای گزارشگری سود مشمول مالیات استفاده می کنند پایین است. البته آیرز و دیگران (۲۰۰۶) معتقد بودند از نظر تحلیل صورت های مالی چون محتوای اطلاعاتی درآمد مشمول مالیات نسبت به سایر معیار های عملکرد در مجموع پایتتر است، لذا زبان محتوای اطلاعاتی اضافی برای سرمایه گذاران به خاطر برنامه ریزی مالیاتی، پایین است. به علاوه آنها انتظار داشتند و فرض کردند که رابطه و محتوای اطلاعاتی اضافی درآمد مشمول مالیات برای شرکت هایی که از کیفیت سود پایینی برخوردارند بیشتر است. آیرز و دیگران (۲۰۰۶) کیفیت سود پایین را برای شرکت هایی در نظر گرفتند که سود آن شرکت ها ارقام تعهدی غیر عادی [۷] نسبتا بالایی را شامل می شود. در ارتباط با این فرضیه نیز آنها به این نتیجه

است که به محقق اجازه می‌دهد تا متغیرهای زیادی را اندازه‌گیری کند و همزمان همبستگی آنها را محاسبه و در نهایت یک مدل با استفاده از آنها استخراج نماید. در این تحقیق هدف بررسی ارتباط بین تفاوت مالیات ابرازی و قطعی شرکت‌ها با ارزش بازار سهام شرکت‌ها و بازده سهام آنها بوده است. در تحقیق حاضر چون رابطه در فرضیه‌ها همبستگی [۹] و نوع مقیاس داده‌ها، نسبی می‌باشد و مجموعه متغیرها بیش از دو می‌باشند، مناسب‌ترین فرمول جهت آزمون، رگرسیون می‌باشد. در نتیجه برای آزمون فرضیه‌های تحقیق، از مدل رگرسیون چند متغیره (رگرسیون مرکب) [۱۰] استفاده شده است. در تحقیق ترکیبی (میدانی و کتابخانه‌ای) مبانی نظری موضوع مورد پژوهش، از طریق مطالعات کتابخانه‌ای بدست آمده است و برای جمع‌آوری داده‌های مربوط به فرضیات تحقیق از روش میدانی که به گروه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مراجعه شد.

با توجه به ماهیت این تحقیق از روش کتابخانه‌ای برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است. در روش کتابخانه‌ای با استفاده از منابع کتابخانه‌ای که شامل کتاب، مجلات، پایان‌نامه‌ها، مقالات و اینترنت است. روش میدانی برای جمع‌آوری داده‌های مربوط به فرضیات تحقیق به گروه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مراجعه شد و اطلاعات مورد نیاز صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۳۸۷ از طریق سایت بورس اوراق بهادار تهران و نرم‌افزار ره‌آورد نوین و نرم‌افزار تدبیر پرداز و بانک‌های اطلاعاتی بورس اوراق بهادار تهران استخراج شد. داده‌های جمع‌آوری شده وارد نرم‌افزار Excell گردیده و پس از انجام محاسبات مربوطه این اطلاعات به عنوان داده

متمرکز بود شرکت‌هایی که بین درآمد مشمول مالیات و سود دفتری آنها تطابق بیشتری وجود دارد سودمندی (محتوای اطلاعاتی) سود دفتری یا درآمد مشمول مالیات و یا هردوی آنها نسبت به سایر شرکت‌ها بیشتر است.

۳- سوالات و فرضیه‌های پژوهش

سوالات تحقیق عبارتند از:

- تفاوت مالیات ابرازی و قطعی چه میزان روی محتوای اطلاعاتی تاثیر گذار است؟
- آیا محتوای اطلاعاتی تفاوت مالیات ابرازی و قطعی شرکت‌های باکیفیت سود پایین از سایر شرکت‌ها بیشتر است؟

با توجه به سوالات مطرح شده فوق فرضیه‌های تحقیق به شرح ذیل شکل گرفته است:

- (۱) تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با ارزش بازار سهام شرکت رابطه معنا دار دارد.
- (۲) تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با بازده سهام شرکت رابطه معنا دار دارد.
- (۳) در شرکت‌های باکیفیت سود پایین، تفاوت مالیات ابرازی و قطعی دارای محتوای اطلاعاتی است.

۴- روش شناسی تحقیق

روش مقاله حاضر از نظر نحوه اجرا، توصیفی و از نوع همبستگی و روش تحقیق ترکیبی است. روش تحقیق توصیفی روشی است که محقق در آن صرفاً به توصیف جامعه می‌پردازد و هدف آن محاسبه پارامترهای جامعه است. برای تجزیه تحلیل و آزمون نظریه‌ها و فرضیه‌های تحقیق، روش همبستگی برای این منظور انتخاب شده است. علت انتخاب روش مزبور آن است که به علت تعدد متغیرهای بازیگر در مورد موضوع پژوهش تنها روش تحقیق همبستگی

$$MV = a_0 + a_1BV + \varepsilon$$

خطای فوق ناشی از ماهیت محافظه کارانه سیستم حسابداری است. معمولاً انتظار می رود که ارزش دفتری به چند دلیل کمتر از ارزش بازار باشد. اولاً، همه دارایی ها و بدهی های شرکت در صورت های مالی منعکس نمی شوند. مثلاً منابع انسانی، رضایت مشتریان و سرقفلی ایجاد شده شرکت در ترازنامه منعکس نمی شود و ارزش آنها مستهلک نمی گردد و به صورت سود و زیان نمی رود. مدیران با عملکرد خود موجب بهبود عملکرد شرکت، بهبود جریانان نقدی و بهبود ارزش سهام شرکت می شوند، اما چنین انتصاب هایی عموماً در صورت های مالی شرکت ها منعکس نمی شوند. ثانیاً، برخی دارایی ها کمتر از ارزش معامله خود ثبت و شناسایی می شوند. مثلاً، دارایی های ثابت معمولاً تجدید ارزیابی نمی شوند و معمولاً موجودی های کالا به قیمتی کمتر از قیمت مورد انتظار فروش ثبت می شوند.

در این تحقیق با استفاده از مدل تعدیل شده اولسون به شرح ذیل:

مدل شماره ۲:

$$MV_1 = a_0 + a_1BV + a_2EPS + \varepsilon$$

آزمون آن، خطی بودن مدل فوق تایید گردید. لذا جهت ارزیابی ارتباط بین تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با ارزش بازار سهام در این تحقیق متغیر مستقل تفاوت مالیات ابرازی و قطعی به مدل فوق اضافه گردید و مدل نهایی جهت آزمون فرضیه اول به شرح ذیل زیر در نظر گرفته شد:

مدل شماره ۳:

$$MV_2 = a_0 + a_1BV + a_2EPS + a_3\Delta TI + \varepsilon$$

با استفاده از R^2 بدست آمده از معادله شماره ۲ و R^2 بدست آمده از معادله شماره ۳ و تفاوت بین آن

های ورودی وارد نرم افزار SPSS شده و مورد آزمون و تحلیل قرار گرفته است.

جامعه آماری این مقاله آن دسته از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار است که دارای شرایط زیر باشد:

- تا پایان اسفند ۱۳۸۰ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد.
 - بیش از سه ماه توقف معاملاتی در طول سال نداشته باشند تا بتوان بازده سهام آن ها را محاسبه کرد.
 - داده های مورد نیاز آن ها در دسترس باشند.
 - تحقیق برای شرکت های غیر مالی انجام می شود، لذا بانک ها و کلیه شرکت های سرمایه گذاری، لیزینگ ها و موسسات مالی از نمونه حذف می شوند.
 - در طول دوره مورد مطالعه سوده باشند.
 - در طی دوره تحقیق سال مالی خود را تغییر نداده باشند.
 - سال مالی آنها منتهی به ۱۳/۱۲/۲۹* باشد.
- باتوجه به شرایط فوق ۱۰۴ شرکت به عنوان جامعه آماری این پژوهش در نظر گرفته شد.

۵- متغیرهای پژوهش و نحوه سنجش آنها

۱-۵- مدل ارزش بازار در تحقیقات بازار سرمایه

این حوزه از تحقیقات مبتنی بر این فرض است که ارزش بازار و ارزش دفتری هر دو معیاری برای ارزش شرکت هستند. اما معیار ارزش دفتری، ارزش شرکت را با مقداری خطا اندازه گیری می کند. یعنی در هر نقطه از زمان ارزش بازار سرمایه شرکت مساوی ارزش دفتری حقوق صاحبان به علاوه مقداری خطا است. مدل زیر براساس مدل اولسون (۱۹۹۵) آمده است.

مدل شماره ۱:

۵-۲- کیفیت سود و مدل ارزیابی شرکت های با کیفیت سود پایین

برای ارزیابی کیفیت سود از منظر مربوط بودن و قابلیت اتکا، موضوع چارچوب نظری استانداردهای حسابداری و تفکیک شرکت های با کیفیت سود بالا و شرکت های با کیفیت سود پایین در این پژوهش به پیروی از دیچو و دیگران (۱۹۹۵) کوتاری و دیگران (۲۰۰۵) و آیز و دیگران (۲۰۰۶) از مدل اقلام تعهدی غیر عادی استفاده شده است. به این دلیل که بدانیم در مواقعی که مدیران در گزارش‌گری سود از اقلام تعهدی غیر عادی نسبتا بالایی استفاده می کنند و یا تفسیر سود برای سرمایه‌گذاران دشوار می شود، معیار تفاوت مالیات ابرازی و قطعی چه میزان در تصمیم‌گیری استفاده کنندگان از صورت‌های مالی موثر است.

اقلام تعهدی غیر عادی حاصل تفاوت بین جمع اقلام تعهدی و اقلام تعهدی عادی مدل تعدیل شده جونز است. اقلام تعهدی عادی مدل تعدیل شده جونز با استفاده از مدل زیر برآورد شده است:

$$\begin{aligned} TACC_{jt}/TA_{jt-1} = & \alpha_0 + \alpha_1 \Delta REC_{jt}/TA_{jt-1} \\ & + \alpha_2 (\Delta Sales_{jt} - \Delta REC_{jt})/TA_{jt-1} \\ & + \alpha_3 (PPE)_{jt}/TA_{jt-1} + \varepsilon_{jt} \end{aligned}$$

که در آن $TACC_{jt}$ جمع اقلام تعهدی می باشد که حاصل سود قبل از اقلام غیر مترقبه منهای جریان نقد عملیاتی است یا به عبارت دیگر جمع اقلام تعهدی عبارت از تغییر در داراییهای جاری به علاوه تغییر در بدهکاران جاری منهای تغییر در بدهیهای جاری، تغییر در وجه نقد و هزینه استهلاك دارایی های ثابت مشهود و نامشهود برای شرکت t در سال $t-1$. عبارت است از جمع داراییهای ابتدای دوره. $\Delta Sales_{jt}$ درآمد در سال t منهای درآمد در سال $t-1$.

دو $(R^2_1 - R^2_2)$ و بدست آمدن عددی مخالف صفر می توان نتیجه گرفت که تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با ارزش بازار سهام شرکت رابطه معنا دار دارد.

جهت ارزیابی فرضیه دوم و بدست آوردن ارتباط بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل از مدل بیور، لامبرت و ریان (۱۹۸۰) استفاده شده است:

مدل شماره ۴:

$$R_{jt} = a_0 + a_1 E_{jt}/P_{jt-1} + \varepsilon_{jt}$$

مانند فرضیه اول پس از آزمون خطی بودن مدل فوق و اثبات آن جهت ارزیابی ارتباط بین تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با بازده سهام در این تحقیق متغیر مستقل تفاوت مالیات ابرازی و قطعی به مدل فوق اضافه گردید و مدل نهایی جهت آزمون فرضیه دوم به شرح زیر در نظر گرفته شد:

مدل شماره ۵:

$$R_{jt} = a_0 + a_1 E_{jt}/P_{jt-1} + a_2 \Delta TI + \varepsilon_{jt}$$

همچنین مانند فرضیه اول با استفاده از R^2 بدست آمده از مدل شماره ۴ و R^2 بدست آمده از مدل شماره ۵ و تفاوت بین آن دو $(R^2_3 - R^2_4)$ و بدست آمدن عددی مخالف صفر می توان نتیجه گرفت که تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با بازده سهام شرکت رابطه معنا دار دارد.

که در آن:

ارزش بازار سهام شرکت در پایان هر سال $MV =$

ارزش دفتری هر سهم شرکت در پایان هر سال $BV =$

سود هر سهم $EPS =$

تفاوت مالیات ابرازی و قطعی $\Delta TI =$

بازده سهام شرکت t در سال t $R_{jt} =$

سود شرکت t در سال t $E_{jt} =$

قیمت بازار سهام شرکت در سال $t-1$ $P_{jt-1} =$

خطای مدل $\varepsilon =$

۶- تحلیل داده ها و نتایج

۶-۱ توصیف داده ها

نگاره ۵-۱ نشان دهنده آمار توصیفی مربوط به متغیرهاست که از جدول Excell و با استفاده از نرم افزار spss بدست آمده است. آمار توصیفی ارائه شده بیانگر اطلاعاتی در مورد پارامتر مرکزی (میانگین) و پارامتر پراکندگی (انحراف معیار، ماکزیمم و مینیمم) متغیرهای تحقیق است.

۶-۲- آزمون فرضیه ها

۶-۲-۱- آزمون فرضیه اول

فرضیه آماری تحقیق به شرح زیر است:

فرض صفر= تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با ارزش بازار سهام شرکت رابطه معنا دار ندارد

فرض مقابل= تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با ارزش بازار سهام شرکت رابطه معنا دار دارد

نتایج نگاره ۵-۱ نشان می دهد که با توجه به اختلاف اندک ضریب تعیین مدل یک و مدل دو احتمال اینکه متغیر مستقل ΔTI (تفاوت مالیات ابرازی و قطعی) بر متغیر وابسته MV (ارزش بازار سهام) تاثیر داشته باشد بسیار اندک است.

ΔREC_{jt} حساب های دریافتی در سال t منهای حساب های دریافتی در سال $t-1$. $(PPE)_{jt}$ مبلغ ناخالص دارایی های ثابت j برای سال t . ϵ_{jt} خطای مدل. در ارتباط با خطای مدل می توان عامل اندازه شرکت را در آن مستتر دانست. زیرا کوتاری و دیگران (۲۰۰۵) معتقدند این متغیر می تواند در طبقه بندی شرکت ها بر اساس کیفیت سود تاثیر داشته باشد.

در این مقاله شرکت ها به دو دسته شرکت های باکیفیت سود پایین و بالا طبقه بندی شده اند به طوریکه از معادله فوق شرکت هایی که حاصل آنها بین ۰/۵ تا ۱ است به عنوان شرکت های با کیفیت سود پایین انتخاب شده و شرکت هایی که حاصل آنها بین ۰ تا ۰/۵ است به عنوان شرکت های باکیفیت سود بالا در نظر گرفته شده است.

پس از تفکیک شرکت های مورد بررسی به شرکت های با کیفیت سود بالا و شرکت های با کیفیت سود پایین، با استفاده از مدل ۳ ابتدا میزان R^2 شرکت های باکیفیت سود بالا را بدست آوردیم و سپس با استفاده از همین مدل میزان R^2 شرکت های با کیفیت سود پایین تعیین شده است. سپس تفاضل میان دو R^2 را محاسبه و از تفاضل بدست آمده فرضیه سوم تایید یا رد می شود.

نگاره ۵-۱

نتایج آمار توصیفی متغیرها					
متغیر	تعداد (سال-شرکت)	مینیمم	ماکزیمم	میانگین	انحراف معیار
ارزش بازار هر سهم (ریال)	۷۲۸	۹۸۹	۱۹۰۸۵	۵۶۴۲	۳۶۳۴/۶
بازده سهام	۷۲۸	-۰/۰۱	۰/۹۱	۰/۲۸۲۹	۰/۲۰۷۲
ارزش دفتری هر سهم (ریال)	۷۲۸	۱۰۴۳	۴۶۰۲	۱۸۰۷	۶۵۲/۱۲
سود هر سهم عادی (ریال)	۷۲۸	۷۰/۸۳	۴۵۸۲/۹۲	۹۹۲/۷	۶۱۲/۵۷
تفاوت مالیات ابرازی و قطعی (ریال)	۷۲۸	-۳۵/۸۹	۲۹۹/۶۵	۳۵/۶۱	۴۲/۷۰
نسبت سود به قیمت ابتدای دوره هر سهم	۷۲۸	۰/۰۵	۰/۸۴	۰/۱۶۶۶	۰/۰۷۰

آزمون معنادار بودن مدل مربوط به فرضیه‌ها

برای تعیین معنادار بودن مدل رگرسیون از آماره F فیشر استفاده شده است. با مقایسه آماره F و F جدول که با درجات آزادی K-1 و n-K در سطح خطای ۵٪ محاسبه شده، کل مدل فرضیه بررسی شده است.

چنانچه عدد به دست آمده بین ۱.۵ تا ۲.۵ باشد می‌توان نتیجه گرفت که بین خطاهای مدل همبستگی وجود ندارد. با توجه به عدد بدست آمده در جدول فوق (۱/۶۲۶) صحت فرضیه عدم وجود همبستگی بین خطاهای مدل اثبات شده است.

آزمون معناداری متغیرهای مستقل

برای بررسی معنادار بودن ضریب متغیرهای مستقل در هر مدل از آماره t استفاده شده است. آماره t به دست آمده با t جدول که با درجه آزادی n-K در سطح اطمینان ۹۵٪ محاسبه شده مقایسه می‌شود، چنان چه قدر مطلق t محاسبه شده از t جدول بزرگ تر باشد، ضریب مورد نظر معنادار خواهد بود که دلالت بر وجود ارتباط بین متغیر مستقل و وابسته خواهد داشت.

۶-۲-۲- آزمون فرضیه دوم

فرضیه آماري تحقیق به شرح زیر است:
فرض صفر= تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با بازده سهام شرکت رابطه معنا دار ندارد
فرض مقابل= تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با بازده سهام شرکت رابطه معنا دار دارد
نتایج آزمون فرضیه دوم در نگاره ۵-۲ نشان داده شده است.

همانند فرضیه یک با توجه به اختلاف اندک ضریب تعیین مدل سه و مدل چهار احتمال اینکه متغیر مستقل ΔTI (تفاوت مالیات ابرازی و قطعی) بر متغیر وابسته R_{jt} (بازده سهام) تاثیر داشته باشد بسیار اندک است.

بررسی عدم وجود همبستگی بین خطاهای مدل

برای بررسی عدم وجود همبستگی بین خطاهای مدل از آزمون دوربین واتسون استفاده شده است.

نگاره ۵-۱- نتایج آزمون فرضیه اول

متغیر وابسته: ارزش بازار سهام			
$MV_1 = a_0 + a_1BV + a_2EPS + \varepsilon$		مدل ۱	
$MV_2 = a_0 + a_1BV + a_2EPS + a_3\Delta TI + \varepsilon$		مدل ۲	
(SIG-R)p-value	آماره t	ضریب	متغیر توضیحی
۰/۰۰۰	۵/۸۸۰	۶/۰۲۵	(Constant)
۰/۰۹۸	۱/۶۲۷	۰/۲۴۱	BV
۰/۰۰۰	۱۲/۷۵۳	۰/۰۰۱	EPS
۰/۰۷۸	-۱/۷۷۹	-۰/۰۷۵	ΔTI
۰/۷۲۶	ضریب تعیین تعدیل شده مدل ۱:	۰/۷۳۲	R^2 (ضریب تعیین) مدل ۱:
۰/۷۳۰	ضریب تعیین تعدیل شده مدل ۲:	۰/۷۳۹	R^2 (ضریب تعیین) مدل ۲:
۰/۰۰۰	p-value	۷۴/۲۳۸	آماره F:
۱/۶۲۶	D-W:	۰/۰۰۷	اختلاف ضریب تعیین مدل ۱ و ۲:

نگاره ۵-۲- نتایج آزمون فرضیه دوم

متغیر وابسته: بازده سهام			
$R_{jt} = a_0 + a_1 E_{jt}/P_{jt-1} + \varepsilon_{jt}$			مدل ۳
$R_{jt} = a_0 + a_1 E_{jt}/P_{jt-1} + a_2 \Delta TI + \varepsilon_{jt}$			مدل ۴
(SIG-R)p-value	آماره t	ضریب	متغیر توضیحی
۰/۰۰۰	۲/۹۸۸	۰/۱۸۴	(Constant)
۰/۲۲۰	۲/۲۹۲	۰/۷۲۲	E_{jt}/P_{jt-1}
۰/۰۰۸	-۱/۶۲۶	-۰/۰۹۶	ΔTI
۰/۰۲۸	ضریب تعیین تعدیل شده مدل ۳:	۰/۰۸۲	R^2 (ضریب تعیین) مدل ۳:
۰/۰۳۳	ضریب تعیین تعدیل شده مدل ۴:	۰/۰۸۷	R^2 (ضریب تعیین) مدل ۴:
۰/۰۲۲	p-value	۳/۹۸۷	آماره F:
۲/۰۸۰	D-W:	۰/۰۰۵	اختلاف ضریب تعیین مدل ۳ و ۴:

۶-۲-۳- آزمون فرضیه سوم

پس از تفکیک شرکت های مورد بررسی به شرکت های با کیفیت سود بالا (۶۷ شرکت) و شرکت های با کیفیت سود پایین (۳۰ شرکت) با استفاده از مدل پنج ابتدا میزان R^2 شرکت های با کیفیت سود پایین را بدست آورده و سپس با استفاده از همین روش در مدل شش میزان R^2 شرکت های با کیفیت سود بالا را بدست می آوریم. سپس تفاضل میان دو R^2 را محاسبه و از تفاضل بدست آمده فرضیه سوم تایید یا رد می شود.

فرضیه آماری تحقیق به شرح زیر است:

فرض صفر=در شرکت های با کیفیت سود پایین، تفاوت مالیات ابرازی و قطعی محتوای اطلاعاتی ندارد

فرض مقابل=در شرکت های با کیفیت سود پایین، تفاوت مالیات ابرازی و قطعی محتوای اطلاعاتی دارد نتایج آزمون فرضیه سوم در نگاره ۵-۳ و ۵-۴ آمده است.

نتایج نگاره ۵-۳ و ۵-۴ نشان می دهد که با توجه به اختلاف بوجود آمده در R^2 مدل ۵ و R^2 مدل ۶ شاید بتوان کیفیت سود را عاملی جهت تاثیر گذاری متغیر تفاوت مالیات ابرازی و قطعی بر ارزش بازار شرکت دانست. یعنی می توان گفت در شرکت های با کیفیت سود پایین استفاده کنندگان از صورت های مالی در انتخاب نوع سهام به متغیر تفاوت مالیات ابرازی و قطعی تا حدودی توجه می نمایند. اما طبق اطلاعات فوق مشخص است این متغیر تاثیر بسیار کمتری نسبت به دو متغیر دیگر در همین مدل ها دارد.

نگاره ۵-۳- نتایج آزمون فرضیه سوم (کیفیت سود پایین)

متغیر وابسته: ارزش بازار سهام			
$MV_1 = a_0 + a_1 BV + a_2 EPS + a_3 \Delta TI + \varepsilon$			مدل ۵
(SIG-R)p-value	آماره t	ضریب	متغیر توضیحی
۰/۰۰۰	۲۹/۲۷۳	۰/۰۰۰	(Constant)
۰/۱۲۱	۰/۵۶۴	۰/۰۶۵	BV

متغیر وابسته: ارزش بازار سهام			
مدل ۵			
$MV_1 = a_0 + a_1BV + a_2EPS + a_3\Delta TI + \varepsilon$			
متغیر توضیحی	ضریب	آماره t	(SIG-R)p-value
EPS	۰/۷۹۰	۶/۷۸۳	۰/۳۳۹
ΔTI	۰/۰۹۸	۰/۸۷۹	۰/۲۸۴
R^2 (ضریب تعیین):	۰/۷۲۴	ضریب تعیین تعدیل شده: ۰/۷۰۰	
آماره F:	۲۲/۱۹۳	p-value: ۰/۰۰۰	
اختلاف ضریب تعیین مدل ۵ و ۶:	۰/۰۴۴	D-W: ۱/۷۱۸	

نگاره ۵-۴- نتایج آزمون فرضیه سوم (کیفیت سود بالا)

متغیر وابسته: ارزش بازار سهام			
مدل ۶:			
$MV_2 = a_0 + a_1BV + a_2EPS + a_3\Delta TI + \varepsilon$			
متغیر توضیحی	ضریب	آماره t	(SIG-R)p-value
(Constant)	۰/۰۰۰	۴/۷۶۲	۰/۰۰۰
BV	۰/۰۹۸	۱/۳۲۶	۰/۲۰۷
EPS	۰/۸۵۳	۱۲/۲۸۳	۰/۰۸۸
ΔTI	-۰/۰۹۰	-۱/۲۳۳	۰/۷۱۲
R^2 (ضریب تعیین):	۰/۶۸۰	ضریب تعیین تعدیل شده: ۰/۶۶۴	
آماره F:	۵۴/۱۷۹	p-value: ۰/۰۰۰	
اختلاف ضریب تعیین مدل ۵ و ۶:	۰/۰۴۴	D-W: ۲/۱۰۹	

۷- نتیجه گیری و بحث

(۲۰۰۲) و هانلون و دیگران (۲۰۰۵) مشابه دانستند چرا که آنان به این نتیجه رسیدند سود شرکت نسبت به درآمد مشمول مالیات بازده سالیانه سهام شرکت را بهتر توضیح می دهد. نتایج بدست آمده از فرضیه سوم این تحقیق با نتایج بدست آمده از تحقیق آیرز و دیگران (۲۰۰۶) تفاوت دارد. آنان دریافتند که محتوای اطلاعاتی اضافی درآمد مشمول مالیات برای شرکت هایی که از کیفیت سود پایینی برخوردارند بیشتر است. از مجموع تفاوت های ایجاد شده در نتایج تحقیقات خارجی با نتایج این تحقیق می توان علت این تفاوت ها را در فاصله زیاد مابین اهداف حسابداری مالیاتی و حسابداری مالی در ایران دانست که اهداف متفاوت منجر به نتایج متفاوت نیز می شود. اختلاف بین حسابداری مالی و مالیاتی باعث ایجاد

آزمون فرضیه ها و تجزیه و تحلیل داده ها در این مقاله نشان داد که تفاوت مالیات ابرازی و قطعی با ارزش بازار سهام و بازده سهام شرکت ها ارتباط معناداری ندارد. همچنین نتایج این مقاله نشان می دهد که در شرکت های با کیفیت سود پایین متغیر تفاوت مالیات ابرازی و قطعی، متغیر ارزش بازار سهام را نتوانسته به خوبی تبیین نماید. این نتایج برخلاف نتایج بدست آمده در تحقیق هانلون (۲۰۰۵) و لو و نیسیم (۲۰۰۴) که دریافتند تفاوت بین درآمد مشمول مالیات و سود ابرازی به طور سیستماتیک با رشد سود، بازده سهام و پایداری سود در ارتباط است. نتایج بدست آمده از فرضیه دوم این تحقیق را می توان با نتایج بدست آمده از تحقیق شولین

R_{it} = موارد پیشنهادی در فرضیه اول قاعدتا در مورد این فرضیه نیز صادق است.

- با توجه به رد فرضیه سوم، در صورت ایجاد تطابق بین استانداردهای حسابداری و قوانین مالیاتی پیشنهاد می شود سرمایه گذاران در ارزیابی عملکرد شرکت های با کیفیت سود پایین از مالیات قطعی (به دلیل کاهش مشکلات زمان بندی و عدم تطابق هزینه و درآمد مناسب در سیستم تعهدی حسابداری مانند روش های متفاوت محاسبه استهلاك در استانداردهای حسابداری، کاهش استفاده از روش های متفاوت ارقام تعهدی برای جذاب نشان دادن سود از طرف مدیران شرکت ها و نهایتا تحت تاثیر قرار دادن کیفیت سود شرکت به دلایل مذکور) به عنوان یکی از معیارهای ارزیابی عملکرد شرکت استفاده نمایند و برای تحقیقات آتی نیز پیشنهاد می شود:

- به محققینی که تمایل به بررسی موضوع مالیات و اثر آن بر بازار سرمایه دارند پیشنهاد می شود که تحقیقی با موضوع مقایسه ی تغییرات ارقام صورت های مالی و تغییرات درآمد مشمول مالیات شرکت ها بر ارزش بازار سهام با جامعه ی آماری بزرگتر به تفکیک صنایع مختلف انجام گیرد. برای این منظور یکی از فرضیه های پیشنهادی را می توان به این صورت در نظر گرفت که "محتوای اطلاعاتی تغییرات ارقام صورت های مالی نسبت به تغییرات درآمد مشمول مالیات بیشتر است."

- پیشنهاد می شود تحقیقی با موضوع بررسی محتوای اطلاعاتی تفاوت مالیات ابرازی و قطعی در شرکت هایی که بر اساس ماده ۲۷۲ ق.م.م مورد حسابرسی مالیاتی قرار گرفته اند در مقایسه با سایر شرکت ها در ارتباط با ارزش بازار سهام

تفاوت در سود حسابداری و سود مالیات می شود. به دلیل وجود اختلاف های نسبتا متعدد بین استانداردهای حسابداری و قوانین مالیاتی، مبلغ سود قبل از مالیات و سود حسابداری از مبلغ در آمد مشمول مالیات (سود مالیاتی) متفاوت است. این تفاوت ناشی از تفاوت دیدگاه تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری و قوانین مالیاتی می باشد، زیرا در حسابداری به دلیل اصل محدود کننده محافظه کاری درآمد ها به کمترین میزان ممکن و هزینه ها به بیشترین میزان ممکن شناسایی می شوند و در نتیجه این دیدگاه منجر به شناسایی سود کمتر می شود، در حالیکه در قوانین مالیاتی (به استثنای قوانین مربوط به معافیت ها و بخشودگی های مالیاتی ناشی از سیاست های تشویقی دولت) به دلایل متعددی در بیشتر اوقات، اصل بر شناسایی سود بیشتر است و بر همین اساس هیچ گاه سود حسابداری و سود مالیاتی برابر نخواهد شد (دوانی، ۱۳۸۵).

توجه به پیشنهاد های مبتنی بر نتایج حاصل از فرضیه های تحقیق به شرح زیر قابل توجه است:

- با توجه به رد فرضیه اول، به سازمان امور مالیاتی پیشنهاد می شود در راستای از بین رفتن سیستم دوگانه گزارش گری مالی و مالیاتی در پیش نویس طرح جامع مالیاتی موضوع تطابق بین استانداردهای حسابداری و قوانین مالیاتی را به عنوان مبنای این طرح در نظر بگیرد. که این موضوع باعث کاهش اختلاف سود ابرازی و درآمد مشمول مالیات و توجه استفاده کنندگان صورت های مالی به متغیر مالیات به عنوان یکی از ارقام صورت های مالی و نهایتا تاثیر آن بر قیمت های سهام خواهد شد.

- باتوجه به رد فرضیه دوم و ارتباط بین محاسبه بازده سهام با ارزش بازار سهام $\frac{(P_{it}-P_{it-1})+D_{it}}{P_{it-1}}$

توسط ماموران مالیاتی"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

۸) عرب مازار یزدی، محمد (۱۳۸۵) "محتوای اطلاعاتی جریان های نقدی و تعهدی در بازار سرمایه ایران"، بررسی های حسابداری و حسابرسی.

۹) قنبری فرد، سعید (۱۳۷۷) "بررسی علل عمده وجود اختلاف مابین سود ابرازی و سود مشمول مالیات شرکت‌های تولیدی" پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.

۱۰) کردستانی، غلام رضا-رودنشین، حمید (۱۳۸۵) "بررسی میزان مربوط بودن اجزای نقدی و تعهدی سود حسابداری به ارزش بازار شرکت"، بررسی های حسابداری و حسابرسی.

۱۱) موالی، پیام (۱۳۸۹) "بررسی میزان همبستگی سود مبتنی بر استانداردهای حسابداری و سود مبتنی بر قوانین مالیاتی به ارزش شرکت و سودهای غیر منتظره"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد تهران مرکزی.

۱۲) مومنی، منصور- آذر، عادل (۱۳۸۴) "آمارو کاربرد آن در مدیریت ۱ و ۲"، انتشارات سمت.

۱۳) نیکومرام، هاشم-بنی مهد، بهمن (۱۳۸۸) "تئوری حسابداری (مقدمه ای بر تئوری های توصیفی)" انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.

14) Ayers, B.- X. Jiang and S. Laplante(2006) "Taxable Income as a Performance Measure: The Effects of Tax Planning and Earnings Quality," Working paper University of Georgia and Michigan State University.

15) Ayers, B. C.- J. Jiang, and P. E. Yeung(2006). Discretionary accruals and earnings management: An analysis of pseudo earnings targets", The Accounting Review 81 (3): 617-652

16) Ali, A. and L-S. Hwang(2000). Country-specific factors related to financial reporting and the value relevance of accounting data", Journal of Accounting Research 38 (1): 1-21

انجام پذیرد. یکی از فرضیه های پیشنهادی به این صورت می تواند باشد: "تاثیر تفاوت مالیات ابرازی و قطعی بر ارزش بازار سهام در شرکت هایی که بر اساس ماده ۲۷۲ ق.م.م مورد حسابرسی مالیاتی قرار گرفته اند نسبت به سایر شرکت ها بیشتر است."

فهرست منابع

۱) احدیان، فاطمه (۱۳۷۹) "بررسی رابطه بین سود مشمول مالیات ارائه شده توسط شرکتها و سود قطعی تشخیص داده شده توسط ممیز مالیاتی" پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

۲) احمدی، احمد-احمدپور، احمد (۱۳۸۷) "استفاده از ویژگی های کیفی اطلاعات مالی در ارزیابی کیفیت سود"، بررسی های حسابداری و حسابرسی.

۳) بیگ پور، محمد علی (۱۳۸۶) "حسابرسی مالیاتی" انتشارات دانشکده علوم اقتصادی.

۴) دوانی، غلامحسین (۱۳۸۵) "چالش حسابرسی مالیاتی"، دانش و تحقیق حسابداری.

۵) سعیدی، علی- قادری، احسان (۱۳۸۶) "بررسی مربوط بودن سود حسابداری، ارزش دفتری و گردش وجوه نقد عملیاتی و سرمایه گذاری در مدل های ارزشیابی مبتنی بر قیمت"، بررسی های حسابداری و حسابرسی.

۶) سفیری (۱۳۸۰) "علل مغایرت سود حسابداری ابرازی شرکت های حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی با سود مشمول مالیات قطعی توسط سازمان مالیاتی (استان آذربایجان شرقی)"، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران.

۷) صفری، علی (۱۳۸۵) "بررسی دلایل اختلاف بین سود حسابداری ابرازی مودیان و سود تشخیصی

- 17) "An empirical evaluation of accounting income numbers"17- Ball, R. - P. Brown (1968) Journal of Accounting Research 6 (2): 159-178.
- 18) Blouin, J- I. Tuna(2006). "Tax contingencies: Cushioning the blow to earnings?" Working paper, University of Pennsylvania .
- 19) Hanlon, M(2005). "The persistence and pricing of earnings, accruals, and cash flows when firms have large book-tax differences," The Accounting Review 80(1): 137-166.
- 20) Hanlon, M- E. L. Maydew, and T. Shevlin(2006). "Book-tax conformity and the information content of earnings in a U.S. Setting", Working paper, University of Michigan, University of North Carolina and University of Washington.
- 21) Hanlon, M.- S. Kelley Laplante and T. Shevlin(2006). "Evidence on the possible information loss of conforming book income and taxable income." Journal of Law and Economics.
- 22) Hanlon, M.- J. Slemrod(2007). "What does tax aggressiveness signal? Evidence from stock price reactions to news about tax aggressivenss," Working paper, University of Michigan.
- 23) Lev, B.- D. Nissim, (2004), "Taxable income, future earnings, and equity values," The Accounting Review 79(4):1039-1074.
- 24) Linda H.,Chen-Dan S.,Dhaliwal and Mark A.,Trombley(2007)The Impact of Earnings Managemant and Tax Planning on the Information Content of Earnings",Working paper Eller College of Management ,University of Arizona.
- 25) Sloan, R.(1996). "Do Stock Prices Fully Reflect Information in Cash Flows and Accruals About Future Earnings?" The Accounting Review 71(3): 289-315.

یادداشت ها

- 1- Hanlon
- 2- Shevlin
- 3- Lev
- 4- Nissim
- 5- Ayerz
- 6- Tax Planning
- 7- Abnormal Accruals
- 8- Chen
- 9- Correlation
- 10- Multiple Regression